

Til lovforslag nr. L 57. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 7. marts 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven

(Strafnedsættelse og -bortfald i tilfælde af civil ulydighed)

[Af Jette Gottlieb (EL) og Søren Søndergaard (EL)]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder.

Udvalget har herunder modtaget en mundtlig og to skriftlige henvendelser fra Peter Tudvad, København. Til de skriftlige henvendelser har udvalget anmodet om og modtaget justitsministerens kommentar.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *mindretal* inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) tilføjer, at SF har sympati for tanken bag lovforslaget, men ikke kan se, at det er muligt at gennemføre det i den foreliggende form. SF må derfor sige nej til lovforslaget.

Et *mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Den nuværende straffelov giver i § 84 en række muligheder for at nedsætte den foreskrevne straf eller under i øvrigt formildende omstændigheder at lade straffen bortfalde. Med vedtagelsen af L 57 udvides disse muligheder til også at omfatte tilfælde, hvor gerningen er foretaget for at forhindre eller modvirke iværksættelsen eller opretholdelsen af en klart ulovlig myndighedsbeslutning, og hvor lovovertrædelsen må anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

Det her foreliggende lovforslag er ikke farligt i den forstand, at det rejser tvivl om, hvad der er lovligt eller ikke lovligt. Der er ingen tvivl om, at de pågældende gerninger er ulovlige, men de bliver til i reaktion på klart ulovlige myndighedsbeslutninger. Myndighedsbeslutninger, som vel at mærke ikke ud fra en individuel bedømmelse, men som samfundet ved sine domstole efterfølgende bedømmer som klart ulovlige myndighedsbeslutninger.

En vedtagelse giver mulighed for, at de pågældende, der udfører gerninger, som eftertiden bedømmer som gavnlige for almenvellet, kan få nedsættelse af straffen eller helt bortfalde af straf under i øvrigt formildende omstændigheder. Der gives mulighed for gennem strafudmålingen at tage udgangspunkt i, at en offentlig myndighed har begået fejl, erkendt et overgreb, når gerningen skal bedømmes.

Det er Enhedslistens opfattelse, at der er mange eksempler på, at en domsafgivelse på en ulovlighed opfattes som uretfærdig, som forkert, fordi den dømte efterfølgende viste sig at have ret. Det viste sig efterfølgende, at det var den situation, som den pågældende med sin gerning reagerede på, der var ulovlig. Sådanne tilfælde er overordentlig krænkende for retsbevidstheden, og det er i disse tilfælde, der med forslaget vil blive mulighed for at nedsætte straffen eller helt lade den bortfalde for gerninger, der efterfølgende viste sig at være rigtige.

Det fremgår af lovforslaget, at lovovertrædelserne må være af underordnet betydning.

Det er ikke meningen, at man skal kunne begå vold og mord og andre alvorlige ting i dette lovforslags ånd, og i bemærkningerne er der sat væsentlighedskriterier for, hvilke myndighedsbeslutninger lovforslaget eksempelvis omhandler. Her kan nævnes situationer, hvor myndigheder tillader byggeri i modstrid med bygnings- eller miljølovgivning, udledningstilladelse eller tilladelser til farlig virksomhed i strid med miljølovgivning eller beslutninger i

strid med folkeretlige forpligtelser eller internationale aftaler f.eks. på miljøområdet.

I sådanne situationer må borgernes forsøg på at standse iværksættelsen af ulovlige beslutninger opfattes som til gavn for almenvellet og deres gerninger i den forbindelse kunne bedømmes som strafbare handlinger, hvor den i loven foreskrevne straf kan nedsættes eller bortfalde. En vedtagelse af L 57 vil give mulighed herfor.

Dorte Bennedsen (S) Erling Christensen (S) Holger Graversen (S) Per Kaalund (S)

Lissa Mathiasen (S) Margrete Auken (SF) nfm. Bjørn Elmquist (RV) fmd.

Søren Søndergaard (EL) Sonja Albrink (CD) Birthe Rønn Hornbech (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Svend Aage Jensby (V) Erling Oxdam (V)

Helge Adam Møller (KF) John Vinther (KF) Henning Grove (KF) Pia Kjærsgaard (FP)